

Національний університет «Одеська юридична академія»

Робоча група з питань розвитку кримінального права
Комісії по правовій реформі при Президентові України

Робоча група з питань кримінального та кримінального процесуального права
Науково-консультативної ради при Голові Верховної ради України

Південний регіональний центр Національної академії правових наук України
Кафедра кримінального права НУ «ОЮА»

Одеський місцевий осередок ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права»

Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції,

*присвяченої 25-річчю утворення
Національного університету
«Одеська юридична академія»*

**м. Одеса
9 грудня 2022 р.**

«Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 9 грудня 2022 року. Укладачі: Є.Л. Стрельцов, В.П. Кедик. Відп. редактор Є.Л. Стрельцов. Одеса: ПРЦ НАПрН України, НУ «ОЮА», 09.12.2022. – 214 с.

У збірнику представлені тези доповідей та повідомлень, які були оприлюднені на міжнародній науково-практичній конференції «Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану», присвяченій 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія», яка відбулась 9 грудня 2022 року на базі Південного регіонального центру Національної академії правових наук України та кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія». Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів, магістрантів та студентів, практичних працівників, всіх, кого цікавлять сучасні проблеми кримінального права.

Відповідальний за випуск:
д.ю.н., професор Є.Л. Стрельцов

Тези друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст поданого матеріалу несуть автори.

<i>Кріпак Н.Г.</i> ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ В ЗАРУБІЖНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.....	178
<i>Купенко А.І.</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	180
<i>Лупу В.С.</i> ТА ФУНКЦІЇ СУЧАСНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....	183
<i>Мазур Ю.С.</i> ЗАЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ ДО УЧАСТІ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ.....	186
<i>Мархайчук Д.М.</i> ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	188
<i>Наливайченко В.О.</i> МАРОДЕРСТВО: ЧИ ВСІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, СКОЄНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ, Є МАРОДЕРСТВОМ?	191
<i>Рачок А.І.</i> ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ У СЕРЕДНЬОВІЧЧІ.....	193
<i>Саїк О.Б.</i> ВОЄННИЙ СТАН ЯК ОБСТАВИНА, ЯКА ВПЛИВАЄ НА КВАЛІФІКАЦІЮ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	195
<i>Стащук А.Ю.</i> КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....	197
<i>Тарасенко М.Л.</i> ОСОБЛИВОСТІ КІБЕРЗЛОЧИНІВ.....	200
<i>Філімончук М.О.</i> КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....	203
<i>Штанько Ю.А.</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	206
<i>Ядаменко О.О.</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА МАРОДЕРСТВО ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ДІЇ НАДЗВИЧАЙНОГО АБО ВОЄННОГО СТАНУ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	208
<i>Язаджи В.С.</i> ПРОГАЛИНИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ У СФЕРІ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОГО РУХУ.....	210
Streltsov Yevgen. CRIMINAL LAW IN THE CONDITIONS OF THE EMERGENCY (CONFERENCE PRESENTATION)	212

*Лупу В. С.,
студент 2 курсу магістратури,
факультету прокуратури та слідства
(кримінальна юстиція)
Національний університет «Одеська
юридична академія»*

*науковий керівник: кандидат
юридичних наук, доцент, доцент
кафедри кримінального права
Національного університету «Одеська
юридична академія» Кедик В.П.*

ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ СУЧАСНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

За останні кілька років злочинність в Україні стала явищем національного значення. Якщо раніше боротьба зі злочинністю вважалася важливою, але все ще обмежувалася функціями правоохоронних органів, то зараз, на тлі недостатньо послідовних і виважених економічних реформ, вона посідає одне з перших місць серед проблем, що хвилюють суспільство. І це не дивно, адже це питання в Україні є явищем, яке впливає на життєдіяльність суспільства, функціонування та безпеку держави, права і свободи її громадян.

Тому завдання і функції кримінального права вимагають постійного вдосконалення, а нові проблеми, що постають перед цією галуззю, необхідно вирішувати в найкоротші терміни. Правовою основою боротьби зі злочинністю є кримінальне законодавство[1]. Щоб цей закон був достатньо ефективним, його необхідно правильно застосовувати. А для цього її необхідно ретельно вивчити, щоб краще знати і застосовувати в практичній діяльності.

Приступаючи до вивчення даної теми, слід мати на увазі, що термін «кримінальне право» вживається в двох значеннях: 1) як галузь права і 2) як наука кримінального права, тобто як теорія кримінального права. , наукова дисципліна.

Якщо розглядати кримінальне право з точки зору галузі права, то це: а) система правових норм, що визначають підстави та принципи кримінальної відповідальності, визначають, які суспільно небезпечні діяння є злочинами та які покарання застосовуються до них. тих, хто їх вчинив; б) ці норми (правила поведінки) встановлюються лише одним органом законодавчої влади - Верховною Радою України. Жоден інший орган чи посадова особа (навіть президент) не може встановлювати норми кримінального права. Саме ця ознака відрізняє кримінальне право від інших галузей права (наприклад, норми цивільного права можуть встановлюватись урядом, а норми адміністративного права – навіть органами місцевого самоврядування)[1].

Отже, кримінальне право як галузь права – це встановлена вищою законодавчою владою система правових норм, які визначають підстави та засади кримінальної відповідальності, визначають, які суспільно небезпечні діяння є злочинами та які покарання можуть бути застосовані до особи, яка вчинив їх.

Завдання кримінального права слід оцінювати з урахуванням того, що воно в цілому є певною основою відповідної суспільної діяльності. Варто сказати, що в таких завданнях кримінального права є певна субординація. Наприклад, завжди можна вказати основну мету і підпорядковані завдання, які повинні бути не тільки встановлені, а й присутні у відповідних кримінально-правових актах. При цьому головна мета кримінального права повинна чітко «узгоджуватися» з конкретно-історичними факторами даного конкретного етапу розвитку, «баченням» перспективи розвитку, соціальними, політичними, економічними, загальноправовими завданнями розвитку держави. на кожному етапі державного будівництва.

Завдання кримінального права — це державні імперативи, що формулюють суспільні завдання, сформульовані у відповідних нормах кримінального права. Загалом завдання кримінального права має комплексний зміст, що зумовлено багатоаспектністю цього завдання, що також слід враховувати.

Основним призначенням кримінального законодавства на сучасному етапі є необхідність закріплення в кримінальному законодавстві конституційно закріпленого у ч. 1 Конституції України визначення «Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна і правова держава», яка повинна бути зроблено з урахуванням предмета кримінального права. При цьому необхідно враховувати не лише загальносоціальні показники, а й оцінювати більш «вузькі» показники, наприклад: зміст і динаміку злочинності, загальну характеристику законодавства, зобов'язання України як суб'єкта міжнар. відносини[2].

На мою думку, кримінальне право повинно поєднувати в собі декілька обов'язкових елементів, без яких неможливо навіть спланувати якість кримінально-правових приписів. Є розуміння того, що ця галузь права має створюватися, як і інші галузі права, з урахуванням балансу суспільних інтересів; спиратися на основні соціальні процеси, що здійснюються; враховувати ширший соціальний дискурс. При цьому завжди слід пам'ятати, що кримінальне право — це (лат. — остання інстанція) здатність держави впливати на негативні суспільні процеси, яка має відображатися в послідовності відповідних дій держави, спрямованих на подолання певних проблем у суспільстві.

Кримінальне право, як найважливіший елемент політики протидії злочинності, традиційно розглядається як інструмент соціального, охоронного та регулятивного впливу.

Основною функцією кримінального права є захист від втручання найважливіших суспільних відносин. Охоронна функція включає профілактичні та каральні заходи. До інших функцій кримінального права слід віднести: 1) регулятивну — регулювання кримінально-правових відносин (а не деяких інших); 2) коригуючий — відновлення соціальної справедливості та 3) вічний. Всі інші є функціями будь-якої гілки).

Зміст явища охоронної функції кримінального права розглядається через його форму з подальшою їх взаємодією. Форма — зовнішній вияв явища, який він бачить на власні очі. Зовнішнім вираженням такого явища, як правова концепція кримінального права, є його нормативний, законодавчий акт. Така внутрішня структура, як охоронна функція кримінального права, становить його зміст і сутність. Змістом функції кримінального права є його вплив на суспільні відносини. Під цією функцією кримінального права слід розуміти суб'єктивно-об'єктивне явище, яке є основним напрямком впливу злочинності на суспільні відносини.

Вихідна функція невідворотності покарання хворобою стосується насамперед людської психіки. Нестійкі люди, які прагнуть задовольнити свої потреби злочинним шляхом, усвідомлюють покарання, тобто ефективність психологічного впливу особливо посилюється, коли особа готується вчинити злочин. Люди, які не вчиняють злочинів, якщо усвідомлюють неминучість в У випадках, коли було скоєно злочин, вони, як правило, будуть змушені утримуватися від злочинної діяльності. Виховна функція полягає у формуванні усвідомленої потреби людини, яка дотримується закону. Виховна функція виникає у формуванні законослухняної поведінки людини. Застосування кримінального закону на практиці виховує у громадян повагу до закону, впевненість у захищеності особистості, прав, невідворотності кримінальної відповідальності осіб, які вчинили злочин. Функція перевиховання винного є складним процесом, основу якого в кримінальному праві заклав Круас [3].

Отже, завдання та функції сучасного кримінального права потребують постійної уваги та вдосконалення з метою ефективного та швидкого реагування на будь-які порушення. Адже це необхідно з точки зору збереження нормального функціонування держави та суспільства в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності : Закон України від 15.11.2011 р. [Текст] // ОВУ. — 2011. — № 98. — Ст. 3570
2. Оцяця А.С. Сутність та зміст охоронної функції кримінального права [Текст] / А. С. Оцяця // Актуальні проблеми держави і права : збірник наукових праць. — Одеса : Юридична література, 2011. — Вип. 59. — С. 106-112.
3. Стрельцов, Є. Деякі роздуми про правову сутність та соціальні завдання кримінального права [Текст] / Є. Стрельцов // Право України. — 2010. — № 9. — С. 102–109.